

Budapestre vonatkozó ujságcikket

Osztályozás

339.854

Szerző:

Cím: *Köztisztviselők vasárnapi ebédje*

Hely

Idő

"1919"

Személy

Forrás:

Szózat

Helyszám

Bp.

1919. XII. 2

350.8

"1919"

(Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Közp. nyomt.

Köztisztviselők vasárnapi ebédje

Még nem is olyan régen a közepes nyárspolgári igényeknek éppen nem volt valami utolérhetetlenetovábbja a jó kiadós vasárnapi ebéd. Ha nem is nevezték ezt lukullusának, de a vasárnapi három-négy tál étel kijárt minden jóra való köztisztviselő háztartásában. Ezt ugyan már jóval megelőzően IV. Henrik kifejezte azt a megtehetősen közismerítő vált kívánságát, hogy szeretné, ha minden egyes alktváója fazekában tyuk főne a vasárnapi ebédre. Tyuk, Istenem! Hol vagyunk már ettől? ... Nincs már tyuk, legföllebb a pesti kabarekban vagy a köruti bárókban. És hová tűntek a hagyományos vasárnapi ebédek? ...

Mit főznek a köztisztviselőcsaládoknál vasárnapi ebédre? Ezzel a kérdéssel indultam el egy kis körszemlére és íme, az eredmény:

Legelőször egyik fővárosi kerületi tisztí orvoshoz kopogtattam be. Vasárnap lévén, korábban ebédelték. Négyen ültek az asztalnál: a doktor ur, önagysága és két serdülő fia. A doktor ur gyorsan föltalálta magát és megkínált, nehogy rosszat írjak róla. A menü a következő: *taronyaleves, burgonyafőzelék*, rajta minden személynek egy-egy *félpár virsli*, tovább semmi. A szerény ebédke mellé garnirungnak, illetve harmadik fogásnak elmondta a tisztí orvos ur, hogy a VI. fizetési osztály idevonatkozó táblázata szerint ezeröttszáz korona havi fizetést kap a fővárostól. Magánprakszist nem szabad folytatnia, tehát ötérdmagával a családdal együtt ennivőből kell megélnie. Magánvagyonra nincs, amiből ráfizethetne a szerény kis gázsira.

— Ha szabad érdeklődnöm, milyennek a hétköznapi ebédjei, doktor ur?

Urre már önagysága volna illetékesebb felelni, de ő a tapasztaltak után föltételesen tartja, hogy tovább firtassam, inkább gyorsan arra siklik át, hogy a főváros milyen jótéteményt gyakorol, amidőn minden tisztviselőnek egy-egy métermázsza burgonyát utaltat ki jegy nélkül. Koloszállás! Micsoda nagy vívmány! ...

A *miniszteri tanácsost*, aki nemrégben lett méltóságos ur, még fogaimazókorából ismerem. Éppen a kapuban fogtam el, amikor ebédre sietett haza. Az első emeleten a méltóságos asszony sürgölődött a konyha körül s amikor megtudta jöveletem célját, az interjú elől bemenekült az üres spájzba. Becsületszavamra kellett megfogadnom, hogy a nevét elhallgatom, csak így tudtam engedelmet kapni arra, hogy bekukkantáshassak a méltóságák vasárnapi fazekába, melynek ferekén tyukot ugyan nem fődöztem föl, ellenben helyes és ösztönös szaglőérzésem csakhamar megállapította, hogy ugynevezett *töltöttkáposzta* rottyog a rezsós tűzhelyen. De a föltelék anyaga nem husika, hanem csak egyszerű *gersli*, az is a leggorombább fajtaból, még a szovjet idejéből való.

Megvártam, amíg táladnak *Paradicsomleves*, utána *gerslis főzelék* és tészta gyanánt „talakedli”. Miután a méltóságos asszony némileg megbékelt, mert látta, hogy éppen nincs ártó szándékomban, elmondta a következőket:

— Az uram fizetése havonta alig több valamivel, mint ezeröttszáz korona. Esik egy napra ebből körülbelül ötven korona. Most sebtében kiszámítom önnek, hogy mennyibe van nekem ez az egyszerű kis vasárnapi ebédünk.

Önagysága ceruzát vett elő és a következő eredmény jött ki: leves hat, káposzta husz, tészta drága csempészlisztből tizenhét korona, hozzávaló zsir, kenyér, gáz, stb. nyolc korona. Összesen ötvenegy korona. — Már most — mondja tovább — örüljünk, hogy az egy napra eső fizetésből éppen kifutja a vasárnapi ebéd. Mondanom sem kell talán, hogy ezt a hétköznapi ebédeken be kell hozni, mert ugyebár, a háztartásban az ebédén kívül sok más egyéb kiadás is van.

A *középiskolai tanár*, aki a VIII. fizetési osztály szerint kapja havi illetményeit, röstellte elmondani, hogy mit ebédelt vasárnap őllagu családjával. Végre a kis fiát kellett megvesztegetnem egy jókora darab csokoládéval. A gyerek egyszerre közlékeny lett. Az ételsor itt is igen kurta: *rántottleves, paradicsomos káposzta*, rajta egy-egy darabka *fasirt hus*. Semmi más. És tészta?

— Oh, bácsi, két hete nem ettünk tésztát. Most pedig a *mama napok óta szomorú, mert a krumplijegyeket nem lehet beváltani*.

— És bort vagy sört néha vasárnaponkint szoktatok-e inni az ebédhez?

A fiu gondolatai a múltba révednek vissza. — Ja igen, tavaly karácsonykor ittunk bort. Akkor itt volt a *Gusztó* bácsi is és dióra kártyáztunk, meg mákoskalácsot is ettünk ...

A fővárosnái huszonkét esztendő óta szolgáló pénztárost vasárnap délben egyik sógora látogatja meg és együtt ebédeltek hárman: a két sógor és a sógorasszony. A menü a következőkből állott: *kalarábételes, kelkáposzta marhasülttel és lekváros egérfánk*. Ebéd után azt mondja a pénztáros sógor:

— Hát most tudod-e, hogy mennyit ebédeltünk meg? Majd mindjárt kiszámítom. Nekem a fizetésemből esik egy napra kerék huszonhét korona. A mai ebédünk számitása a következő: a leves legalább hat korona, megettünk majdnem egy kiló kelt és egy félkiló húst, ez összesen harmincegy korona és az egérfánkot szintén legalább hat koronába számítom. Így kijön összesen negyvenhárom korona. Tehát ebből könnyen kiszámíthatod, hogy egy egész napi nehéz munkámért járó díjazásra mennyit fizettem rá csak ezzel az egy kis egyszerű ebéddel.

A vendég sógor fölvetette a kinos és fogas kérdést, hogy hát miből?

A táblabíró hivatalában kértem meg, hogy tájékoztasson az ő vasárnapi ebédjük miből.

— Legyen szerencsém vasárnap délben — mondta ő. — Majd meglátjuk.

El is mentem vasárnap, de már egy kissé megkéstem és már csak a mosogatni való edényeket találtam a konyhában. A táblabíró ur vastag átmeneti kabátjába huzódva ült az asztalnál és maradék szivarját szítja. Azután közölte velem, hogy ők bizony egészen mostanáig nem akartak lemondani a hajdani dusább vasárnapi ebédekről, de most már magánvagyonának az utolsó kis darabkájánál tartanak és végre mégis kénytelenek alkalmazkodni a bőjtös vasárnapokhoz. Ma például *huslevest* ettek és a *főtt marhahúshoz babfőzelék* volt, de a tészta már elmaradt, mert a jegyeket nem lehetett beváltani. És önagysága azon panaszkodott, hogy a bab ára immár különként tizenöt koronára szökött föl.

A táblabíró ur megkínált utolsó cigarettájával és kipirulva, lelkendezve beszélt azokról a boldogabb időről, amikor ő még törvényszéki bíró korában mint garzon ember a Pannóniába járt ebédelni és havi hatvan-hetvenkoronás abonemáért micsoda lukullusi lakomákat evett végig. Füstfelhőbe burkolóztunk és percekig hallgattuk a falióra egyhangu ketyegését. A táblabíró ur gondolatai most messze révedeztek és valahol a körutak fényes éttermeinek üvegablakában lelki szemével jól ebédelő, megelégedett embereket látott mosolyogni a járókelőkre . . .